

Favnistični zapiski / Faunistical notes

**DVE NOVI VRSTI V SLOVENSKI FAVNI METULJEV
(LEPIDOPTERA)**

Radovan ŠTANTA

Miren 163, 5291 Miren, Slovenija

Izvleček - V zahodni Sloveniji smo evidentirali dve novi vrsti za slovensko favno metuljev, *Epilobophora sabinata* Geyer, 1831 (Geometridae) in *Synanthedon andrenaeformis* Laspeyres, 1801 (Sesiidae). *E. sabinata* je bila ujeta v Julijskih alpah, *S. andrenaeformis* pa v Vipavski dolini. Prisotnost vrste *S. andrenaeformis* je bila potrjena z več najdbami v Celjski in Krški kotlini.

Abstract - TWO NEW SPECIES IN THE SLOVENIAN LEPIDOPTERA FAUNA

In west Slovenia we verified two new species of Slovenian Lepidoptera fauna: *Epilobophora sabinata* Geyer, 1831 (Geometridae) and *Synanthedon andrenaeformis* Laspeyres, 1801 (Sesiidae). One specimen of the *E. sabinata* was caught on a light trap on Mangart in the Julian Alps at an altitude of 1900m, UTM-UM94, on July 21, 1998. One specimen of the *S. andrenaeformis* was found in Miren, Vipava valley, on July 17, 1990 at an altitude of 50m, UTM-UL98. In 1999 the presence of this species in Slovenia was confirmed in eastern part of the country, in Celje and the Krško basin. 13 specimens were found near Polzela from May 9, to June 25, 1999, (e. l. April 1999), 290m, WM02. 3 specimens were found near Žalec from 12th to 21st of May 1999, (e. l. April 1999), 260m, WM12. One larva was found near Krško on October 18, 1999, 350m, WL39.

Epilobophora sabinata Geyer, 1831 (Geometridae)

Na prijateljsko povabilo sva se z Matjažem Zadrgalom pridružila Stanetu Gombocu na nočnem lovu na Mangartskem sedlu. Bil je jasen in topel večer 21. julija 1998, ki se je kasneje spremenil v precej vetrovno noč. Kljub temu je na fluorescentne in živosrebrne ultravijolične svetlobne vabe priletelo precej različnih vrst nočnih metuljev, večinoma so bili to predstavniki alpske favne iz družin Noctuidae in Geometridae.

Na svetlobno vabo z živosrebrno ultravijolično žarnico (znamke Osram Ultra-vitalux 300W) je malo pred 24. uro priletela *Epilobophora sabinata* Geyer, 1831, in sicer en, že nekoliko obleten osebek (Mangart, 21. 7. 1998, 1900 m, UM94).

E. sabinata je sredozemsko-prednjeazijska vrsta, najbolj znana iz Pirenejev, Alp in Male Azije. Je kserotermna vrsta, ki se rada zadržuje na skalnatih področjih (Franz 1985). Hranilna rastlina gosenic je smrdljivi brin (*Juniperus sabina* L.), ki ga najdemo v gorskih krajih sredozemskih dežel. Pri nas raste na Kočevskem, na Nanosu, v Trnovskem gozdu in v Julijskih Alpah na težko dostopnih južnih pobočjih Mangarta. Metulji se pojavljajo lokalno od maja do avgusta in so precej redki.

Synanthedon andrenaeformis Laspeyres, 1801

En primerek je bil ujet 17. 7. 1990 v Mirnu, na skrajnem zahodu Vipavske doline, 50 m, UTM-UL 98. To je bila samička, ki je sredi dneva sedela na sončni steni hiše. Njene hranilne rastline *Viburnum* sp. najdemo v okolici vasi in na bližnjih pobočjih Goriškega Krasa.

V zadnjih letih se je s steklokrilci pri nas začel intenzivneje ukvarjati Željko Predovnik iz Polzele. V letu 1999 je iz gosenic, ki jih je našel v vejah dobrovite (*Viburnum lantana* L.), vzgojil skupno 16 osebkov *S. andrenaeformis*:

Polzela–Topolje–Orla vas, od 9. 5. do 25. 6. 1999, 290 m, WM 02, (e. l. april 1999), 7♀ in 6♂, leg. et coll. Predovnik

Šešče–Vrbje pri Žalcu, od 12. do 21. 5. 1999, 260 m, WM 12, (e. l. april 1999), 2♀ in 1♂, leg. et coll. Predovnik

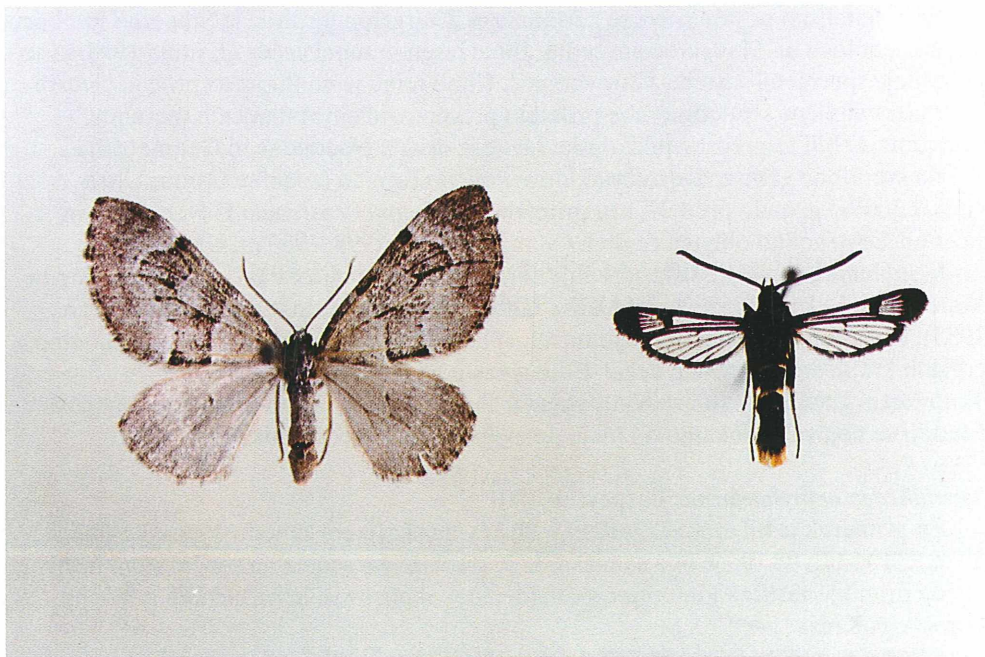
V okolici Krškega je Željko Predovnik 18. 10. 1999, 350 m, WL 39, ravno tako v dobroviti našel ličinko iste vrste, ki zdaj čaka na preobrazbo v njegovem gojilniku.

S. andrenaeformis je poznana iz centralne, južne in vzhodne Evrope, Male Azije in osrednje Rusije (Savela 1998). Metulji se pojavljajo od maja do začetka avgusta in so najaktivnejši okrog poldneva (Vanholder 1998). Hranilna rastlina gosenic je prvenstveno dobrovita (*Viburnum lantana* L.), včasih tudi brogovita (*Viburnum opulus* L.). Nekateri viri (Savela 1998, Vanholder 1998) kot možne gostiteljice navajajo tudi različne vrste bezga (*Sambucus* sp.).

Najdba vrste *S. andrenaeformis* je za Slovenijo pričakovana, saj je poznana v vseh sosednjih državah. Glede na veliko razširjenost v teh državah, glede na opisane najdbe in na razširjenost hranilne rastline pri nas lahko s precejšnjo verjetnostjo pričakujemo, da je prisotna v vseh slovenskih pokrajinah.

Za pomoč pri določanju se ob tej priložnosti zahvaljujem dr. Carlu Morandiniju iz Vidma in Edgardu Bertacciniju iz Forlija, Željku Predovniku se zahvaljujem za posredovane podatke.

Dokazna primerka, ki ju vidimo na fotografijah, sta v avtorjevi zbirki.

Sl. 1: *Epilobophora sabinata* Geyer (levo) in *Synanthedon andrenaeformis* Laspeyres (desno).

Viri

- Carnelutti, J.**, 1992a: Rdeči seznam ogroženih metuljev (Macrolepidoptera) v Sloveniji. *Varstvo narave*, Ljubljana, 17: 61-104.
- Carnelutti, J.**, 1992b: Popravki/errata. *Varstvo narave*, Ljubljana, 18: 189-190.
- Forster, W., Th. A. Wohlfahrt**, 1980: Die Schmetterlinge Mitteleuropas, Spinner und Schwärmer (Bombyces und Sphinges). Band III. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart, 210 s
- Franz, H.**, 1985: Die Nordost-Alpen im Spiegel ihrer Landtierwelt. Band V., Universitätsverlag Wagner, Innsbruck, 397 s
- Leraut, P.**, 1992: Les papillons dans leur milieu. Bordas, Paris, 202 s
- Savela, M.**, 1998: Lepidoptera and some other life forms.
<http://www.funet.fi/pub/sci/bio/life/insecta/lepidoptera/index.html> (1999)
- Vanholder, B.**, 1998: Sesiidae of Belgium
<http://users.skynet.be/bs663526/sesiid/seslist.htm> (9. 11. 1998)

Prejeto / Received: 25. 3. 2000